

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A Szent István Akadémia
Madách-ünnep*

Forrás:

Uj Nemzedék

Osztályozás

Tárgy

81(062)

Hely

Sz. István Akademiáig

Idő

"1923"

Személy

A Szent István Akadémia Madách-ünnep

— Az Uj Nemzedék tudósítójától —

Vasárnap délelőtt tartotta a *Szent István Akadémia* Madách születésének százados évfordulója alkalmával rendkívüli ünnepi közgyűlést a Szent István Társulat disztermében, melyet zsűfőliség megtöltött az előkelő közönség. A megjelenetek között ott voltak: *Prohászka Ottokár* megyéspüspök, *Szász Károly*, a Kisfaludy Társaság főtítkára, *Turi Béla*, *Erdősy Károly* prelá-tusok, *Reiner János*, *Schütz Antal*, *Szinnyey József*, *Concha Győző*, *Trikál József*, *Fröhlich Izidor*, *Mihályfi Ákos*, *Nékám Lajos*, *Negyessy László* egye-temi tanárok, *Strauss István* nemzet-gyűlési képviselő, *Viszota Gyula*, *Bara-nyay Jusztin* főiskolai igazgató, *Jászai Mari*, Nógrád vármegye *Madách Körét* *Trikál József* egyetemi tanár képviselte. Ott voltak többen a Madách-rokonság közül.

Az ünnepséget *Székely István* prelá-tus, egy. tanár nyitotta meg. „Az ember tragédiájának” történelmbölcselete című felolvasásával. A jelen év — mon-dotta — bővelkedik jubileumokban. Mint-ha csak vigasztalni akarna a Gondvisé-lés a gyászos jelenért. Majd méltatta Madách munkájának jelentőségét és ki-emelte, hogy Madách szerint az emberi-ség történetében négy nagy vezető esz-me uralkodik: a szabadság, a keresztény testvériség, a fölvilágosodás és az egyenlőség, melyek mindegyikének meg vannak a nagy tulsásai. Az emberiség két legfőbb politikai tényezője a tekin-tély és szabadság és ezeknek tulsását Madách az egyiptomi és az athéni je-lenetben, a zsarnokságban és demokrá-ciában szemlélteti. A demokrácia — fej-tegette az előadó — azon a hamis felte-vésen alapszik, hogy az államügyekre való befolyás természetes és vele szüle-tett joga a népeknek. De a valóságban a hatalom és a jog forrása nem a nép,

Bn

(Hely)

1923. 11. 27.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

hanem az Isten. Az állam természete csak azt követeli, hogy a népet jól kormányozzák, de nem, hogy maga magát kormányozza. Az államügyekre való beleszólás legfeljebb virtuális jog lehet mert a hatalom gyakorlásához sok olyan tulajdonság szükséges, amely nem lehet meg mindenkiben, főképen az egyszerű nép fiaiban, kiket erre nem nevelhettek.

A demokráciát nem a szavazóurnánál, hanem az iskolában és a templomban kellene megkezdeni. Szellemileg kiskorú és erkölcsileg gyenge népre a demokrá-cia kész veszedelem. A továbbiakban az előadó a kereszténység nagy kulturális gondolatainak Madách munkájában való szerepével foglalkozott és rámutatott arra, hogy Madách hamis szemüvegen át nézte sokszor a kereszténységet, mi-kor történetbölcseleti alapelvéhez hiven azt állítja, hogy mint minden, ugy a kereszténység is idővel elkorcsosult, fő-leg a középkorban. Emberi gyarlóságok néha az egyházba is becsusztak; de itt nem a kereszténység korcsosult el, ha-nem a keresztények.

Összefoglalásul megállapítja, hogy *Ma-dách* zseniális filozófusköltő, azonban világfelfogásával keresztény szempont-ból nem érthetünk teljesen egyet. Fő-hibája a keresztény felfogással ellen-kező erős pesszimizmusa, amely legfő-képpen abban nyilvánul meg, hogy *Az ember tragédiájának nincs megnyugtató megoldása* és ezért azt ki kell egészíteni keresztény hitünkkel és reményünkkel; meg kell neki adni a vallási háttérét és megoldást. A léha világfelfogás szerint az élet komédia, a pesszimista hitetlen-ség szerint tragédia, a keresztény felfo-gás szerint komoly dráma, az cselek-vés, munka az Isten dicsőségére, az em-beriség haladására, az ideálok, az Isten felé.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után *Várdai Béla* tanár, a *Katolikus Szemle* szerkesztője méltatta Madách munkásságát és különösen az ember tragédiáját esztétikai szempontból. Nagy tudományos apparátussal és sok eredeti forrás felhasználásával állította be *Ma-dách* művét a költő korába és arra a konkluzióra jutott, hogy Az ember tra-gédiáját főképpen mint költői művet kell tekintetünk, mint a költő egyén-ségének megnyilvánulását, nem pedig mint filozófiai irányok kifejezését.

Végül *Pintér Jenő* főigazgató nagy hatással adta elő Madách három költe-ményét: az *Összet*, *Egy nyiri temetőben* és *Nem féltetek hazám* címűeket.